

Privatinės teisės užduotis

2023 m. birželio 16 d.

P. Petraitis (ieškovas) nuo 2009 m. sausio 8 d. iki 2020 m. kovo 25 d. ėjo UAB „X“ (atsakovė) direktoriaus pareigas. 2020 m. kovo 25 d. UAB „X“ vienintelio akcininko sprendimu P. Petraitis buvo atšauktas iš UAB „X“ direktoriaus pareigų Darbo kodekso (toliau ir DK) 104 straipsnio 1 dalies pagrindu. Nesutikdamas su jam apskaičiuotų su darbo teisiniais santykiais susijusių išmokų dydžiu, P. Petraitis kreipėsi į darbo ginčų komisiją, prašydamas priteisti iš UAB „X“ vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką DK 104 straipsnio 2 dalies pagrindu ir kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas.

UAB „X“ su P. Petraičio reikalavimais nesutiko. Be kita ko, UAB „X“ nurodė, kad P. Petraitis buvo atšauktas iš direktoriaus pareigų dėl prarasto pasitikėjimo juo, nes jo elgesys neatitiko Civilinio kodekso (toliau – CK) 2.87 straipsnyje įtvirtintų juridinio asmens organo pareigų, todėl išeitinė išmoka pagal DK 104 straipsnio 2 dalį jam nepriklauso.

Ginčo nagrinėjimo darbo ginčų komisijoje metu šalys sudarė taikos sutartį, kuria UAB „X“ įsipareigojo iki 2021 m. lapkričio 25 d. sumokėti P. Petraičiui 2000 Eur kompensaciją, o P. Petraitis patvirtino, kad daugiau jokių turbinio ir neturbinio pobūdžio reikalavimų iš šalis siejusių darbo santykių UAB „X“ neturi ir neturės. Darbo ginčų komisija 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimu patvirtino šalių sudarytą taikos sutartį ir darbo bylą nutraukė. UAB „X“ taikos sutartį įvykdė ir 2021 m. lapkričio 25 d. sumokėjo P. Petraičiui 2000 Eur.

2021 m. gruodžio 1 d. P. Petraitis pareiškė ieškinį teisme, prašydamas išspręsti tarp šalių kilusį darbo ginčą iš esmės ir papildomai priteisti jam iš UAB „X“ 3000 Eur su darbo santykiais susijusių išmokų. Ieškinyje nurodė, kad po taikos sutarties pasirašymo, pasikonsultavęs su teisininkais, suprato, kad šia taikos sutartimi iš esmės buvo pažeisti jo, kaip darbuotojo, teisėti interesai. Ieškovo vertinimu, taikos sutarties pasirašymas neatima iš jo teisės DK 231 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir terminais pareikšti ieškinį dėl ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, nes nei DK 231 straipsnio 1 dalies, nei DK 224 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatos neįtvirtina jokių apribojimų šios teisės įgyvendinimui, jei ikiteisminio darbo ginčo nagrinėjimo metu buvo pasirašyta taikos sutartis.

Pirmosios instancijos teismas P. Petraičio ieškinį patenkino. Teismas nurodė, kad šalys taikos sutartį sudarė darbo byloje, nenustatė jokių jos įsigaliojimo sąlygų, prašė ją tvirtinti darbo ginčų komisijos, todėl taikos sutartis galėjo įsigalioti, tik jei būtų įsigaliojęs ją patvirtinantis darbo ginčų komisijos sprendimas. Kadangi P. Petraitis kreipėsi į teismą, darbo ginčų komisijos sprendimas ir juo patvirtinta taikos sutartis neįsigaliojo, netapo privalomi ir neįgijo vykdomojo dokumento statuso, todėl šalys negali ja remtis (DK 231 straipsnio 7 dalis). Be to, pirmosios instancijos teismo vertinimu, tarp šalių kilęs darbo ginčas turėjo būti nagrinėjamas tiesiogiai teisme, o ne darbo ginčų komisijoje, kadangi atsakovės bandymas įrodyti ieškovo kaltus veiksmus kaip jo atšaukimo iš pareigų pagrindą yra neįmanomas be vadovo civilinių teisių ir pareigų vykdymo analizės, o tai gali būti daroma tik teisme (DK 105 straipsnio 2 dalis). Dėl šios priežasties darbo ginčų komisija apskritai neturėjo kompetencijos pradėti nagrinėti kilusį ginčą, priimti iš šalių taikos sutartį ir ją tvirtinti.

Nesutikdama su tokiu teismo sprendimu UAB „X“ padavė apeliacinį skundą. Skunde nurodė, kad taikos sutartyje atskirai neapartas jos įsigaliojimo momentas, todėl ši sutartis turi būti laikoma įsigaliojusia nuo jos pasirašymo dienos ir, nors neįgijo vykdytino dokumento galios, yra privaloma ją sudariusiems šalims. Teismas ieškovo ieškinį dėl darbo ginčo, kuris jau yra išspręstas galiojančia taikos sutartimi, išnagrinėjimo iš esmės turėjo atsisakyti priimti Civilinio proceso kodekso 37 straipsnio 2 dalies 4 punkto pagrindu. Atsakovė taip pat nesutinka su tuo, kad tarp šalių kilęs ginčas turėjo būti nagrinėjamas tiesiogiai teisme, nes ieškovo atšaukimo iš pareigų teisėtumas nebuvo ginčijamas, o į darbo ginčų komisiją kreipėsi pats ieškovas, nesutikdamas tik su jam apskaičiuotų išmokų dydžiu.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokia tvarka nagrinėjami darbo ginčai tarp juridinio asmens ir jo vadovo? Ar sutinkate su teismo vertinimu, kad šiuo atveju tarp šalių kilęs ginčas turėjo būti nagrinėjamas tiesiogiai teisme, o ne darbo ginčų komisijoje? Kodėl?**
- 2. Kokiomis teisės normomis remiantis turėtų būti sprendžiama dėl ikiteisminio darbo ginčo nagrinėjimo metu sudarytos taikos sutarties galiojimo? Ar sutinkate su teismo vertinimu, kad šiuo atveju, P. Petraičiui kreipusis į teismą dėl darbo ginčo išnagrinėjimo iš esmės, taikos sutartis neįsigaliojo? Kodėl?**
- 3. Ar esant galiojančiai ikiteisminio darbo ginčo nagrinėjimo metu sudarytai taikos sutarčiai darbuotojas turi teisę pareikšti ieškinį dėl to paties darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo iš esmės teisme? Jei taip, kokius reikalavimus turėtų reikšti darbuotojas, siekdamas jam palankaus teismo sprendimo priėmimo?**

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis

2023 m. birželio 16 d.

T. T. kaltinamas pagal BK 260 straipsnio 1 dalį, nes neteisėtai disponavo psichotropinėmis medžiagomis, turėdamas tikslą jas platinti bei platino psichotropines medžiagas: o būtent,

laikotarpyje iki 2022 m. gruodžio 31 d. apie 23 val. 30 min. neteisėtai įgijo ir laikė nenustatytą kiekį psichotropinės medžiagos lizergo rūgšties dietilamido (LSD), turėdamas tikslą šią medžiagą platinti;

tęsdamas veiką, 2022 m. gruodžio 31 d. nuo 23 val. 41 min. iki 23 val. 46 min., prie naktinio klubo, nenustatytą kiekį psichotropinės medžiagos lizergo rūgšties dietilamido (LSD) neatlygintinai neteisėtai perdavė kitiems asmenims – M. M. ir G. G..

Kaltinamasis pripažįsta jam inkriminuotus faktinius veiksmus, t. y., tai, kad savo draugės prašymu, įgijo tris dozes LSD ir kartu su savo drauge M. M. ir jos drauge G. G. jas suvartojo. Gynyba prašo teismo nusikalstamą veiką perkvalifikuoti ir vertinti ją kaip nusikalstamą veiką numatytą BK 259 straipsnio 1 dalyje, nes nenustatytas subjektyvusis BK 260 straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos požymio – tikslo platinti. Pirma, kaltinamasis T. T. neturėjo tikslo platinti LSD, kadangi jis, susitarus keliems asmenims, nupirko ir išdalijo bendram iš anksto bendrais bruožais aptartam vartojimui šią psichotropinę medžiagą. Joms atsisakius, jis jas pasilikė savo naudojimui, nes kartais, prieš vakarėlius, pavartoja LSD. Ikiteisminio tyrimo metu surinkti duomenys rodo, kad kaltinamojo draugė M. M. per pokalbių programėlę susitarė su drauge G. G. švęsti Naujuosius Metus klube, ir prieš tai pavartoti narkotinės medžiagos metilendioksietamfetamino (MDMA; ekstazi); taip pat nurodė, kad jei jos nenorės, T. T. pats jas suvartos. M. M. nurodė, kad jos draugas T. T. gaus šių medžiagų, nes jie prieš pusę metų buvo įsigiję šios medžiagos ir taip pat pavartojo prieš vakarėlį. Tai, kad negavęs MDMA, kaltinamasis įgijo bendram vartojimui LSD, nekeičia jų išankstinio sutarimo pavartoti psichotropinių ar narkotinių medžiagų. Gynyba nurodo, kad tokiu atveju taikytinas teismų praktikoje naudojamas bendrininkavimo instituto aiškinimas – bendrininkai neprivalo asmeniškai pažinoti vieni kitų, turėti labai detalų planą, jie turi suvokti, kad veikia bendrai ir taip veikti. Antra, kaltinamasis negavo jokio atlygio, taigi jo veiksmai nekvalifikuotini kaip platinimas. Taip pat nurodo, kad, kai nustatoma, jog narkotinių / psichotropinių medžiagų turėtojas yra ir jų vartotojas, atsižvelgus į medžiagų kiekį ir kitas aplinkybes, teismai kvalifikuoja tokią veiką pagal BK 259 straipsnį.

Gynyba taip pat prašo atlikti sutrumpintą įrodymų tyrimą, paskirti BK 259 straipsnio 1 dalyje nustatytą bausmę, nesusijusią su laisvės atėmimu, ir ją sumažinti trečdaliu. Jei veika bus kvalifikuota pagal BK 260 straipsnio 1 dalį, prašo taikyti BK 75 straipsnį ir laisvės atėmimo bausmės vykdymą atidėti.

Prokuroras nurodo, kad veika tinkamai kvalifikuota, nes narkotinių/psichotropinių medžiagų platinimu laikomi ir tokie atvejai, kai šios medžiagos neteisėtai neatlygintinai perduodamos. Be to, nenustatytas visų trijų asmenų faktinis išankstinis susitarimas kartu įsigyti narkotinių/psichotropinių medžiagų – kaltinamasis pažinojo tik savo draugę, taigi niekaip negalėjo susitarti su jam nepažįstamu asmeniu – G. G. - kartu pirkti psichotropines medžiagas.

Prokuroras taip pat sutinka su sutrumpintu įrodymų tyrimu: nors kaltinamasis nepripažįsta kaltės dėl BK 260 straipsnio 1 dalyje nustatytos veikos, ginčo dėl faktinių bylos aplinkybių

nėra, ir prašo paskirti BK 260 straipsnio 1 dalyje nustatytos laisvės atėmimo bausmės vidurkiui artimą bausmę – 4 metus laisvės atėmimo. BK 75 straipsnis šioje byloje netaikytinas.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokie yra nusikalstamų veikų nustatytų BK 259 straipsnyje ir BK 260 straipsnio 1 dalyje atribojimo kriterijai? Kaip nustatomas „tikslas platinti“? Kokie yra papildomi šių veikų atribojimo kriterijai atvejais, kai kaltinamasis pats vartoja narkotines / psichotropines medžiagas? Pagrįskite, pagal kokį BK straipsnį turėtų būti kvalifikuota kaltinamojo veika? Kodėl?**
- 2. Nepriklausomai nuo to, kaip atsakėte į pirmą klausimą, aptarkite, kokias atvejais gali būti atliekamas sutrumpintas įrodymų tyrimas? Ar nurodytoje situacijoje galėtų būti atliekamas toks įrodymų tyrimas? Ar nustatytos visos sąlygos? Kodėl?**
- 3. Nepriklausomai nuo to, kaip atsakėte į pirmą klausimą, nurodykite, kokios aplinkybės būtų svarbios skiriant bausmę pagal BK 259 straipsnio 1 dalį / BK 260 straipsnio 1 dalį. Ar kvalifikavus veiką pagal BK 260 straipsnio 1 dalį galėtų būti taikomas BK 75 straipsnis? Kodėl?**